

EIR ØKONOMI: Draghis fald: Begyndelsen til enden for euroen

Af Paul Gallagher

EIR, 24. jan. 2015 – Den vigtige begivenhed i Europa i sidste uge var ikke Den europæiske Centralbanks udbrud af pengetrykning den 22. jan., men forventningen om resultatet af det græske valg den 25. jan. (Se *EIR*'s rapport om det græske valg, 30. jan.).

Chefen for ECB Mario Draghis meddelelse var endnu et forsøg på vegne af Wall Street og de transatlantiske storbanker på at mørklægge deres bankerot; og endnu engang skete det på bekostning af befolkningerne i de synkende, europæiske økonomier.

Den nye, græske regering kan begynde på processen med at afgøre de bjerge af ubetalelig, dårlig gæld, der ligger i disse banker, hvis regeringen dannes af de partier, der har foreslået at gøre dette under deres kampanjer. Det kunne muligvis omfatte en afslutning af Europas lange mareridt med euroen som »enhedsvaluta«.

Valget står mellem endnu et finanskrak, der yderligere vil intensivere truslen om krig mod Wall Streets mål, Rusland og Kina; eller, omstruktureringen af denne gæld og disse banker.

Problemet er transatlantisk

Både Wall Street-banker og de City of London-centrerede, europæiske »universalbanker« har i stigende grad vanskeligheder. Med al Deutsche Banks og lignende bankers desperation for at få en »kvantitativ lempelse«, der er endnu større end den, Draghi har annonceret, bør vi ikke tabe de sprækker, der åbner sig på Wall Street, af syne. Sammenbruddet af olieprisen og prisen på andre råvarer (der begyndte igen med Draghis meddelelse) er langsomt ved at sprænge hul i disse bankers derivatisici til 230-250 billion dollar, koncentreret i risici ved råvarederivater til 10-20 billion dollar. Det er også i færd med at kvæle det ene område af den amerikanske økonomi, der, siden 2009, har produceret en nettogevinst inden for uddannet, velbetalt beskæftigelse. En bankanalytiker har udgivet et skøn, der siger, at de store banker kunne tabe 1.6 billion dollar i indkomst i 2015 som følge af faldet i olie-/gaspriserne og den økonomiske aktivitet i energisektoren.

Da Wall Street-banker rapporterede deres indtjening for fjerde kvartal, var det tydeligt, at »olievåbnet« havde ramt dem – selv om de fleste af dets virkninger endnu mangler at vise sig. Nogle af de 'seks store' rap-

porterede om øgede profitter («bundlinjen»), og nogle havde »lovlige« undskyldninger for reducerede profitter (store, skattefradragsberettigede bøder til reguleringsmyndighederne, for at få deres spekulative forbrydelser til at forsvinde); men de rapporterede alle om reducerede, og i visse tilfælde stærkt reducerede, indtjener (den langt større bruttoindtægt på »øverste linje«). De »anførtes« i denne henseende af Bank of America, hvis indtægt faldt med 2 mia. dollar, eller 10 %, og Citigroup, hvis indtægt faldt med 1,7 mia. dollar, eller 9 %. I alle bankerne var det deres »handelsindtægter«, der kollapsede i fjerde kvartal (Citi: ned med 16 %; Bank of America: ned med 18 %). Det vil sige indtægter fra sådanne værdipapirer og derivatoperationer, som ville være forbudte for dem som »kommercielle banker« under en genindført Glass/Steagall-lov.

Kun en af disse banker, Morgan Stanley, erkendte i sin rapport det, der truer: Banken »udelukkede et tab på 468 mio. dollar, der stammede fra en omvurdering af nogle over-diskenderivater«, iflg. Bloombergs undersøgelse af bankens rapport. Hvis banken ikke havde udelukket dette tab, ville dets indtægter for handel med værdipapirer i kvartalet være blevet reduceret til rundt regnet nul.

Bankerne på Wall Street havde allerede fyret 50.000 ansatte i fjerde kvartal 2014, men med start i midten af december begyndte tab af arbejdspladser med relation til faldet i oliepriserne at indhente dem. Den ugentlige rapport fra Arbejdsministeriet om nye anmodninger om arbejdsløshedsforsikring begyndte fra dette tidspunkt at vise en støt stigning; fra et gennemsnit over fire uger på 283.000 nye anmodninger om ugen pr. 18. dec., steg niveauet til et gennemsnit på 306.000 nye anmodninger om ugen i de fire uger op til 15. jan., 2015. I »skiferolie-staterne« var stigningen mere stejl: fra et ugentligt gennemsnit på 64.000 frem til 18. dec., til 96.000 om ugen i de fire uger frem til 15. jan. Og hvis man ser på tallene for de nye anmodninger, før de blev »sæsonkorrigerede« af Arbejdsministeriet, er stigningen endnu stejlere: fra gennemsnitligt 300.000 nye anmodninger om ugen frem til 18. dec., til gennemsnitligt 400.000 om ugen i perioden 18. dec.-15. jan.

Henved 40.000 »massefyringer« (en arbejdsgivers opsigelse af flere end 50 ansatte på en gang) er allerede blevet rapporteret for januar måned, anført af Schlumberger, 9.000; Baker-Hughes (udstyr til oliefelter) 7.000; Haliburton 3.500; og American Express 4.000.

I løbet af første halvår af 2015 vil enten olieprisen hurtigt stige igen, eller også vil disse banker hurtigt gå ned.

Euroen i frit fald

Med hensyn til euroen, så karakteriserede *Wall Street Journal* den 24. jan. den som »i frit fald, idet den sprænger tidligere analytikeres forventninger om, hvor langt ned euroen kan falde«; og de bemærker den overhængende mulighed af euroens paritet (1 euro = 1 dollar) eller en endnu lavere værdi. Den europæiske enhedsvaluta faldt »længere ned end forventet« i de 48 timer, der fulgte efter ECB-chef Draghi's meddelelse den 22. jan.

om en 'plan' for trykning af euro og opkøb af statsobligationer til 1 billion, idet euroen faldt fra lige under 1,16 dollar til lidt over 1,11 dollar. Et fald i euroen til paritet med dollaren vil påtvinge et yderligere fald i levestandarden i hele eurozonen, der allerede befinder sig i det »tredje dyk« i en recession, siden finanskrakket i 2008.

ECB's nye bailout gennem »kvantitativ lempelse« (pengetrykning) var mindre end de desperate banker ønskede, og et memorandum fra Société Générale, der taler på disse bankers vegne, sagde omgående, at denne bailout skulle være dobbelt eller tre gange så stor som de 1 billion euro, som Draghi har lovet. Men den er tilstrækkelig stor til at drive euroen ned og yderligere ødelægge eurozonens økonomier.

I en typisk, sardonisk pressekonference meddelte chefen for ECB med det borende blik en 18 måneders program, der skal begynde i marts og fortsætte til september 2016, hvor der skal opkøbes værdipapirer fra de store banker til 60 mia. euro om måneden – for at give dem kontanter, som han flere gange gentog, og som han hævdede – imod alle beviser – de ønsker at investere i det mindste lidt af i de europæiske økonomier. Størsteparten af disse værdipapirer vil være statsobligationer, som disse storbanker ligger inde med. Ingen regering skal få den idé, at disse pengetryknings- og praktisk talt nulrentebeholdninger betyder, at de kan *bruge* nogen penge, sagde Draghi; »strukturelle reformer må fortsættes«.

Og græske statsobligationer, svarede han på et spørgsmål, bliver ikke opkøbt før »måske i juli«, og da kun, hvis en ny, græsk regering ikke gør noget, der mislykkes ECB eller IMF inden da, så ECB's aktuelle »kvalitetsfravalg« af græske obligationer kunne fortsætte. I modsat fald har andre medlemmer af ECB's bestyrelse truet med, at al kredit til Grækenland og græske banker vil blive afskåret.

Denne guvernør havde tænkt sig, at han ændrede storbankernes selvudtalte dødsdomme, alt imens han dømte nationerne og deres borgere.

Som den fremtrædende tyske økonomi Hans-Werner Sinn påpegede i et interview med *Bloomberg*, vil de store, europæiske banker »blive glade for at få kontanterne«, men vil investere i schweizisk, dansk, amerikansk, kinesisk valuta og andre valutaer – ikke i eurozonen.

Ikke færre end yderligere seks centralbanker i hele den transatlantiske verden tog panikagtige nødtiltag imod »ukontrollable deflationskræfter« inden for få dage efter Draghi's bank-bailout, bemærkede de økonomiske analytikere Pam og Russ Martens den 23. jan. i deres indsigtsfulde blog »*Wall Street on parade*«. De »overraskende« handlinger foretoges af de schweiziske, danske (to gange på en uge), canadiske, tyrkiske, japanske og peruvianske centralbanker. Den schweiziske Nationalbanks handlinger især forårsagede massive tab på valutamarkedene, inklusive tab for 100-150 mio. dollar på en dag for de fleste store Wall Street-banker, og fordoblede, tredoblede og firdoblede ligeledes renten på hundreder af kommuners obligationer i Frankrig, for eksempel.

En løsning

De græske partier, der med størst sandsynlighed vil danne ny regering i de kommende dage under anførsel af Syriza, foreslår, at man nedskriver den ubetalelige gæld i Grækenland – og i andre lande, der er knust under vægten af IMF/ECB/EU-kommissionens betingelsespolitik – for at skabe mulighed for vækst og økonomisk udvikling. De foreslår at gøre dette gennem en ny version af Gældskonferencen i London i 1953, der afskrev 60 % af Tysklands gæld med en efterfølgende ekstraordinær succes for den tyske økonomi.¹ De græske partier får støtte fra, og overvåges vagtsomt af, anti-euro-partier i Spanien, Frankrig og Storbritannien, Italien, den irske regering og fra mange førende økonomer i Europa.

IMF og ECB har erklæret krig mod dette græske initiativ. IMF's adm. dir., Christine Lagarde, er kommet oftfentligt ud med ekstremt misbilligende erklæringer; og Draghi har truet med decideret finansiell krigsførelse imod Grækenland, hvis en ny græsk regering tager initiativ i retning af en omstrukturering af gælden. Dette er ikke begrænset til at afvise at opkøbe græske statsobligationer i hans kvantitative lempelse; det inkluderer at afskære Grækenland og dets private banker fra kredit fra ECB og endda likviditetslån fra den græske nationalbank.

Syriza kommer således med et forslag, som dets ledere mener, kan genoprette væksten i Europa og endda redde euroen; euroen (Draghi) og IMF erklærer dette forslag krig. Resultatet kunne, med en euro, der nærmer sig paritet med dollaren, eller lavere endnu, blive en opløsning af eurozonen.

Euroen – Det britiske Imperiums pris for at tillade den tyske genforening – blev påtvunget Europa i 1999 med 1,18 dollar som mål for dens værdi. Den faldt omgående til mellem 95-98 cent og gav således de lande, der erstatte deres nationale valutaer med euro, et ordentligt, inflationsskabende smæk. Siden da har dens væsentligste gaver til Europa været en blokering eller opgivelse af store infrastrukturinvesteringer, der var planlagt efter Berlinmurens fald, samt en fremherskende arbejdsløshed på 10 % i mange lande – højere under kriser.

Euroen stod til 1,60 dollar i 2008; 1,40 dollar for otte måneder siden i maj 2014; nu har den kurs mod 1,00 dollar. Et sådant fald i den russiske rubels kurs kaldes generelt, i finanspressen og af præsident Obama, for et stort nederlag for præsident Putin; faldet i euroens kurs tilskrives derimod Draghis store intelligens og kaldes en triumf for hans politik. Befolkningerne i eurozonen oplever det modsatte.

Alt imens Europa trækker sig sammen og levestandarden falder, forudsiger Draghis forsvarere et boom i europæisk eksport til lande uden for eurozonen med udgangspunkt i en ultra-billig euro. Men eurolandenes eksport går i øjeblikket kun for omkring 50 %'s vedkommende til lande uden for euroen, mens 60 % af deres import kommer fra disse udenforstående lande. To af de

tre store »mållande« for eksport, Schweiz og Kina (det tredje er USA), beskytter kraftigt deres nationale markeder. Så alt imens individuelle selskaber muligvis profiterer, så vil befolkningerne i eurozonens nationer opleve et disproportionalt tab som følge af dyrere, importerede varer.

Hvis ECB erklærer krig mod Grækenlands forslag om en omstrukturering af gælden i Europa (hvilket vil sige en omstrukturering af de bankerotte banker i Europa – konkursbehandling), så vil Grækenland måske blive nødt til at forlade eurozonen for at omstrukturere sin gæld og sine banker, samt generel kredit til udvikling ved at vende tilbage til sin nationale valuta, drakmen. Andre lande med en arbejdsløshed på 20-25 % vil nøje overvåge dem, og stærke, nationale partier, der allerede er modstandere af euroen, vil støtte Grækenlands handlinger.

Hvis euroen samtidigt fortsætter sit »frie fald«, kunne vi endeligt komme til at se afslutningen på Margaret Thatchers og François Mitterands elendige »pris«, der blev påtvunget Europa for at lade Muren falde.

Denne artikel publiceredes første gang i EIR, 30. jan. 2015. Artiklen har ikke tidligere været udgivet på dansk.

¹ Se: »Et græsk forslag: Sammenkald til en europæisk konference om statsgæld«, <http://schillerinstitut.dk/si/?p=4759>
EIR-artikel fra 23. jan. 2015 (dansk)